

Kansen voor de retail

Kansen voor Nederland

Input verkiezingen 2021
Koninklijke INretail

KONINKLIJKE
INRETAIL

Zeist, 30 april 2020

Geachte leden van de verkiezingsprogrammacommissie,

Voor Nederland en wereldwijd is het een uitzonderlijke tijd. De effecten van het coronavirus op de maatschappij zijn niet alleen op de korte termijn heel groot. Ze zullen ook op de lange termijn een diepgaand effect hebben op de maatschappij, leefomgeving en de economie. Het is daarom van groot belang om na te gaan wat de precieze en permanente gevolgen van deze crisis zullen zijn en hoe, na de verkiezingen, een nieuw kabinet vorm moet geven aan een gezonde economie in Nederland en daarbuiten.

In het najaar van 2019 stuurde INretail een [brandbrief](#) aan de Tweede Kamer over de situatie in de Nederlandse retail. De economie en de retail veranderen volop en ondernemers willen de kansen grijpen die deze transitie biedt. Een optelsom aan lasten en regels werkt echter als een molensteen om hun nek. De veranderingen worden door de huidige crisis versneld en ondernemers moeten zich dus ook sneller aanpassen. Op dit moment weten we nog niet wat de blijvende impact van corona gaat zijn. Wat de anderhalve metereconomie exact gaat betekenen voor de retail en of de noodmaatregelen pakketten voldoende zullen zijn. Wel zien we dat de al voorspelde veranderingen veel sneller op ons afkomen. In deze stroomversnelling proberen we overeind te blijven als retail. Koninklijke INretail steunt ondernemers, werknemers en overheden via onder meer Platform De Nieuwe Winkelstraat, Retail Insiders, het Retail Innovation Platform en de website www.werkindewinkel.nl.

Het beleid van 'afstand houden' doet ons meer dan ooit beseffen wat het echte belang is van persoonlijke aandacht. Waar de online wereld uitkomst biedt nu iedereen zoveel mogelijk thuis moet blijven, laat het ook duidelijk de meerwaarde zien van ontmoetingsplekken in de stad en in winkelgebieden. Hoe belangrijk het persoonlijke praatje en contact in de winkel, winkelstraat en een wooncentrum is, wordt juist nu extra zichtbaar. Persoonlijke aandacht en een levendige binnenstad is iets waar INretail zich al jaren voor inzet en waarbij politieke aandacht voor dit onderwerp juist in deze tijd onmisbaar is.

We zien in deze tijd volop creativiteit en vernieuwingsvermogen bij ondernemers. Dit moeten we vasthouden en stimuleren. Tegelijkertijd blijft ons eerdere pleidooi overeind staan voor herwaardering van ondernemers in de retail, meer begrip voor de praktijk en een fair beleid. Deze punten uit onze brandbrief van november 2019 blijven onveranderd relevant. Niet alleen voor ondernemers in de retail, maar voor Nederland als geheel. De sociale en economische bijdrage van de retail is groot. Winkels vormen een vaste factor in het lokale maatschappelijke verkeer en ondernemers ontplooiën veel lokale initiatieven. Denk aan het sponsoren van sport, evenementen, cultuur en verenigingen. Meer dan 800.000 mensen hebben een baan in de detailhandel. Juist in deze coronacrisis tonen (web)winkels welke maatschappelijke bijdrage zij leveren aan onze samenleving.

Via deze brief willen wij u vragen om enkele belangrijke punten mee te nemen bij het opstellen van het verkiezingsprogramma voor de verkiezingen in maart 2021. Bij vragen of een verzoek om meer informatie wil ik u vragen contact op te nemen met Jeroen van Dijken via jdijken@inretail.nl of 06 30 08 04 74.

Namens de ondernemers in de non-food retail,

Jan Meerman
Algemeen directeur Koninklijke INretail

Versterk onze steden en dorpen

De retail levert een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid van dorpen en steden. Deze rol blijft te vaak onderbelicht, terwijl winkels onmisbaar zijn. Retailers zijn van groot belang als het gaat om vitaliteit, leefbaarheid en saamhorigheid. Bij het maken van nieuw beleid -zowel lokaal als ook nationaal- is veel meer toetsing en afweging nodig van de impact van beleidskeuzes op ondernemers in dorpskernen, winkelgebieden en binnensteden. Op landelijk niveau wordt regie gemist als het gaat over beleid voor de retail sinds de decentralisatie van het beleid in 2003. Volgens INretail verdienen de volgende punten aandacht:

- De nadruk van het nationale retailbeleid ligt op ruimtelijke ordening, maar ondernemer zijn in de retail is meer dan alleen een winkelpand beheren. Daarom moet retailbeleid weer duidelijk belegd worden op landelijk niveau. INretail wil dat de nationale overheid opnieuw verantwoordelijkheid neemt door middel van een helder beleidskader voor de retail. Voorts dat binnen het ministerie van Economische Zaken en Klimaat een beleidsdirectie wordt opgezet gericht op de economie in de stad- en dorpskernen.
- Dorpskernen, winkelgebieden en binnensteden vormen een onmisbare schakel in een strategie voor vitaliteit, leefbaarheid en saamhorigheid in de Nederlandse maatschappij. Betrek dit nadrukkelijk bij het bevorderen van een aantrekkelijk Nederlands vestigingsklimaat.
- De financiën van veel gemeenten staan onder druk, waardoor lokale lasten stijgen en investeren in ruimtelijke ordening en winkelgebieden steeds meer wordt overgelaten aan maatschappij en markt. Dit wordt versterkt door de huidige coronacrisis. De rijksoverheid moet gemeenten steunen, zodat zij kunnen investeren in het versterken van lokale leefbaarheid. Ondernemers in binnensteden en dorpskernen worden hard getroffen door de coronacrisis. Een korting op lokale lasten zal retailers lucht geven om te kunnen investeren in de eigen toekomst en daarmee in die van het winkelgebied.
- De retail heeft eigen, specifieke kenmerken en een unieke positie in de Nederlandse maatschappij. De sector kenmerkt zich door lage marges en hoge volumes, is arbeidsintensief en in de kern afhankelijk van flexibiliteit van ondernemers en werknemers. INretail wil een 'retailtoets' waarin deze kenmerken worden meegewogen bij voorstellen voor nieuwe wet- en regelgeving.

Maak ondernemen mogelijk en stimuleer ontwikkelingen

De Nederlandse retail is in transitie. Ondernemers hebben te maken met een nieuwe werkelijkheid, nieuwe uitdagingen en moeten meer dan ooit inspelen op de steeds veranderende wensen van consumenten. Retailers moeten de ruimte hebben om de kansen te kunnen grijpen die de transitie hen biedt. Stilstaan is immers geen optie. Om de juiste voorwaarden te creëren, vraagt INretail aandacht voor de volgende punten:

- Maak het bedrijfsmodel wendbaar. Het moet mogelijk zijn voor ondernemers om hun bestaande bedrijfsmodel en -module om te bouwen tot een nieuw model. En tot modules die bestaan uit combinaties van verschillende diensten en goederen. Het mengen van functies -zoals retail en horeca- moet mogelijk zijn, zonder drempels door bouwvoorschriften voor de inrichting van een pand.
- Technologische ontwikkeling en digitalisering van de maatschappij zijn de stuwende krachten achter veranderingen in de retail. Om hierop te kunnen inspelen, investeren ondernemers volop in innovaties. Subsidies zijn echter vooral gericht op de maakindustrie. Ontsluit innovatiesubsidies ook voor ondernemers die op eigen risico vernieuwingen toepassen in hun (web)winkel en ook niet weten of die succesvol zullen zijn. Investeer ook in vouchers waarmee mkb-retailers hun online vindbaarheid kunnen vergroten en verder kunnen digitaliseren. Ondersteun het innovatieprogramma van de Retailagenda.
- De transitie in de retail vraagt meer dan ooit om flexibiliteit van een ondernemer. Het moet makkelijker worden om de onderneming af te slanken en een gezond perspectief te creëren. Bestaande regels bieden deze ruimte onvoldoende. In het ergste geval, leidt dit tot een situatie waarbij alleen een faillissement een uitweg biedt.
- Het aanbod van (passende) financiering is veel te klein voor de retail om de transitie te kunnen maken. De markt voor risicodragend kapitaal moet worden vergroot, bijvoorbeeld door de 'Tante Agaath'-regeling nieuw leven in te blazen. Verruim vermogensversterkende kredieten voor de retail

door een borgstelling van de rijksoverheid. Verlaag de risico's bij huidige financiering door de zelfstandig ondernemer niet langer persoonlijk garant te laten staan. In combinatie met bestaansonzekerheid leidt dat er namelijk toe dat een ondernemer niet zal investeren.

- De belangen en rechten van de retail ten opzichte van producenten moet worden gewaarborgd. Verkopers mogen geen wettelijke verantwoordelijkheid dragen voor garanties, als zij hiervoor afhankelijk zijn van de producent. Zorg voor maximale harmonisatie om verschillen in rechten voor ondernemers en consumenten tussen EU-lidstaten uit te bannen. De concurrentiepositie van de Nederlandse retail moet bewaakt worden door in de Nederlandse wet een garantietermijn van twee jaar op te nemen.
- Om maatschappelijke schade zoveel mogelijk te voorkomen, moet de KvK op wettelijke grondslag de controle vooraf versterken bij inschrijving van ondernemers en bestuurders die eerder failliet zijn verklaard, of onder surseance van betaling stonden, of onder wettelijke schuldsanering.
- Neem de aanpak van winkelcriminaliteit serieuzer door meer capaciteit bij de politie te ontsluiten, door haast te maken met digitaliseren van het doen van aangifte en door daders ook echt te straffen. De maatschappelijke impact van winkeldiefstal is groot en neemt niet af, evenals de economische schade die jaarlijks bijna € 1,5 miljard bedraagt.

Investeer in een goed vestigingsklimaat

Ondernemers in de retail werken elke dag hard aan hun toekomst. Zij steken tijd en energie in hun eigen zaak én in hun winkelgebied zodat bezoekers gastvrij verwelkomd worden. Daarmee leveren ondernemers een belangrijke maatschappelijke bijdrage aan een leefbare omgeving. Van de overheid verwachten wij dat zij dit op haar beurt versterkt met duidelijk lokaal en provinciaal detailhandelsbeleid. Nederland kent veel winkelleegstand, maar er zijn ook talloze winkelgebieden met prima perspectieven. Een goede en daarmee effectieve nationale regie stimuleert de markt tot nieuwe investeringen. Hiermee wordt leegstand aangepakt en wordt tegelijk geïnvesteerd in de toekomst. Volgens INretail verdienen de volgende punten aandacht:

- De transformatie van winkelgebieden naar vitale en toekomstgerichte kernen met minder winkelmeters gaat nog te langzaam. Provincies moeten van de rijksoverheid een stevige regierol krijgen en met wortel én stok en met een eigen verminderingsopgave richting gemeenten gaan. Het aantal winkelmeters moet generiek worden verlaagd met 20%.
- Ook voor de buitenstad, met name auto- en woonboulevards, luidt INretail de noodklok. In deze perifere winkelgebieden moet het aantal winkelmeters eveneens fors naar beneden bijgesteld worden. Deze meters kunnen -afhankelijk van de locatie/regio- worden gebruikt voor woningbouw en/of voor logistieke centra. De perifere gebieden omzetten in logistieke centra voorkomt verdozing van het open landschap.
- De retail heeft dringend behoefte aan een landelijk fonds waaruit de lokale transformatie betaald kan worden. Tot 2011 had Nederland het Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwing. Dat was gericht op zowel het transformeren van de winkelvoorraad als ook de aanpak van winkelgebieden. Voor de toekomst van onze steden en dorpen is een vergelijkbaar nieuw fonds noodzakelijk.
- Leegstand van winkelpanden moet fiscaal onaantrekkelijk worden gemaakt, bijvoorbeeld via de OZB of via taxatieregels. Nu ontsieren te vaak leegstaande winkelpanden de winkelstraten (en gebieden) als rotte tanden in een mooi gebit. Vastgoedeigenaren moeten met fiscale maatregelen worden aangespoord om een pand te transformeren of in te vullen met retail.
- Investeren in de openbare ruimte brengt ook ongemak voor winkels met zich mee. INretail wil een nadeelcompensatie die werkt. De huidige regeling helpt ondernemers niet. Zij worden geconfronteerd met gemeenten die de rechten van ondernemers niet hebben vastgelegd. Draai de bewijslast bij de nadeelcompensatie om. Bij een wegopenbreking moet de overheid aantonen dat ondernemers geen omzetschade ondervinden en niet de ondernemer.
- Binnensteden dreigen steeds verder op slot te gaan door middel van zero emissie zones, autoluwe zones, strenge venstertijden en door minder en duurdere parkeerplekken. De rijksoverheid moet dit beleid zoveel mogelijk harmoniseren. Zet voorts een landelijke cap op de stijging van de lokale (parkeer)lasten ter hoogte van de inflatie. Slim, veilig en schoon gaat volgens INretail hand in hand

met toegang tot de binnenstad voor bevoorrading, pakketbezorging en winkelbezoek. Stimuleer en ondersteun als overheid slimme distributie, duurzame hubs en lokaal kopen.

- Investeer in de toekomst van de Nederlandse binnensteden door in te zetten op een helder 'smart city'-beleid met een duidelijke rol voor provincies en waarin stedelijke omgeving, technologie, data en innovatie aan elkaar gekoppeld worden.

Werknemers maken het verschil

De retail biedt werk aan meer dan 800.000 mensen en is daarmee de grootste private werkgever van Nederland. Voor veel mensen vormt een baan in de retail de eerste stap op de arbeidsmarkt. Het werken in de retail verandert. Vaardigheden als adaptievermogen, flexibiliteit, innovatiebereidheid, gastvrijheid en zelflerend vermogen worden essentieel voor personeel in de retail. Die veranderingen maken continu leren noodzakelijk voor zowel werknemers als werkgevers. Om ook in de toekomst een belangrijke bijdrage te kunnen leveren aan werk, inkomen en scholing brengt INretail de volgende punten onder de aandacht.

- Werkgevers hebben flexibiliteit nodig om in te springen op pieken en dalen in de verkoop. Dat geeft de mogelijkheid geeft om meer, of juist minder, medewerkers in te zetten met de daarbij behorende flexibele personeelskosten. Medewerkers hebben de behoefte om een goede balans te vinden tussen werk en privé. Zo kunnen zij werk combineren met zorg-, studie- en andere taken. Kortom, flexibiliteit is noodzakelijk en gewenst en niet alle 'flex' moet dus als fout bestempeld worden.
- Investeer als rijksoverheid in de duurzame ontwikkeling van medewerkers door iedereen een eigen opleidingsbudget te geven om zich te kunnen blijven bijscholen.
- Stimuleer instroom in ambachtelijke opleidingen (waarbij leerlingen worden opgeleid tot parketleggers, woningstoffeerders, keuken- en meubelmonteurs). De vraag naar vakbekwame medewerkers stijgt alleen maar, ook door de toenemende uitstroom vanwege vergrijzing in deze beroepen. De instroom blijft achter.
- Verklein het verschil tussen het brutoloon en het nettoloon van medewerkers (de 'WIG') zodat werken meer loont. Lagere werkgeverslasten zijn een stimulans voor banengroei.
- Het is essentieel dat digitale vaardigheden zowel in het algemeen vormend onderwijs als in het beroepsgerichte onderwijs worden versterkt. Bij de dienstverlenende mbo-opleidingen moet het verplicht tot het curriculum behoren. Dat is nodig om ook in de toekomst hier mee om te kunnen gaan én als Nederland voorop te kunnen blijven lopen.

Fair e-commerce speelveld

Als INretail denken wij niet in of-of, maar in én-én als het gaat over de online en fysieke winkel. Zij vullen elkaar aan en werken versterkend op elkaar. Het creëren van een gelijk speelveld is cruciaal. Waar stenen winkels belasting betalen over de fysieke reclame die zij maken, dragen online techgiganten niks af voor hun online reclame. Daarnaast dragen retailers extra belasting af in binnensteden terwijl online winkels niet bijdragen aan de infrastructuur waarvan zij afhankelijk zijn. Voor levendige en faire competitie en keuze uit een ruim aanbod voor de consument is het belangrijk dat oneerlijke regelgeving wordt rechtgetrokken. Daarom vragen wij aandacht voor de volgende punten.

- Nederland kent een goede (digitale) infrastructuur, een goed opgeleide bevolking en een hoog internetgebruik. Grote techbedrijven maken hier gebruik van om snel een groot aandeel van de omzet te pakken, maar leveren nagenoeg geen financiële of sociale bijdrage. Voer daarom als nationale overheid een digitaks in voor techbedrijven. Dit zorgt voor een gelijk speelveld. Nu betaalt een lokale winkelier reclamebelasting, maar dezelfde klant kijkt mobiel ook naar reclames van Facebook waarvoor die partij géén belasting afdraagt.
- De potentiële marktmacht van grote techbedrijven creëert veel invloed op de maatschappij en de retail. Het bestaande mededingingsrecht kent geen handvatten om marktmacht aan te pakken. Het stelt misbruik pas vast als het plaatsvindt of plaatsvond. Om tot een systeem te komen waar retailers worden beschermd en uitwassen en vorming van monopolies worden tegengegaan, is heldere regelgeving nodig die vooraf toetst.

- De grote techbedrijven en hun manier van ondernemen hebben negatieve invloeden op mens, milieu en de economie. Daarom willen wij meer onderzoek naar misstanden binnen de platformeconomie die negatieve effecten hebben op retailers en consumenten en een plan van aanpak die deze misstanden oplossen.
- Consumenten moeten beschermd worden tegen onveilige producten die zij bestellen bij ondernemers van buiten de Europese Unie. In Nederland moet meer geïnvesteerd worden in controle op productveiligheid. Ons land moet hier proactief in Europees verband in optrekken. Daarnaast moeten aan alle nationale bijdragen, heffingen en belastingen ook voldaan worden door niet-Nederlandse platforms. Voldoen aan de EU-veiligheidseisen en consumentenrechten moet worden afgedwongen met als sanctie het blokkeren van het platform in de EU.

Help de retail en de Nederlandse economie te verduurzamen

Duurzaamheid is een van de belangrijkste pijlers binnen de non-food retail. Het is een essentiële voorwaarde voor een toekomstbestendige retail. De opgave van de sector is om zich richting 2050 te ontwikkelen tot een circulaire sector, waarin goede productieomstandigheden en de rechten van mens, dier en milieu worden gerespecteerd. Hierbij sluiten we ons als sector aan bij de ambities van de OESO-richtlijnen. De retail heeft al veel stappen gezet. Op dit vlak heeft zij een voortrekkersrol in de Nederlandse economie. Om de huidige stappen te verstevigen en nieuwe te zetten, vragen wij uw aandacht voor de volgende punten.

- Innovatiebeleid moet de (mkb) retail ondersteunen met het verduurzamen van en het zoeken naar nieuwe succesvolle, duurzame bedrijfsmodellen, zoals bijvoorbeeld lease. De btw moet worden ingezet als instrument om duurzame consumptie te bevorderen.
- Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid is meer dan een afvalstoffenheffing en moet ondernemers helpen met middelen om de transitie naar een duurzame sector te maken. Het moet daarbij niet alleen gericht zijn op milieu en circulariteit, maar juist ook op arbeidsomstandigheden en dierenwelzijn.
- Het Nederlandse IMVO-convenantenbeleid moet voortgezet worden en Nederlandse wetgeving moet dit ondersteunen. Ontwikkelingssamenwerking en handelsbeleid moeten met elkaar verknoot worden om zo effectief concrete verbeteringen te realiseren op het vlak van arbeidsomstandigheden, milieu en dierenwelzijn. Nederland moet Europese due diligence wetgeving steunen die proportioneel en doelmatig is. Het moet bijdragen aan een gelijk speelveld voor Europese bedrijven op het gebied van IMVO en duurzaamheid.
- In Nederland sluiten we een 'Textielpact' waarvan alle (nu nog) losse verduurzamingsplannen van de Nederlandse textiel- en kledingsector onderdeel zijn. Naast Nederlandse bedrijven zijn ook stakeholders uit de vakbeweging, maatschappelijke organisaties en de overheid spelers in dit pact.
- Maak de klimaatopgave voor het mkb haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar door het mkb financieel en met kennis te ondersteunen in het verduurzamen van hun winkelpanden en logistiek.

KONINKLIJKE
INRETAIL

INretail | Maakt ondernemen makkelijker

Arnhemse Bovenweg 100 | 3708 AG Zeist | Postbus 762 | 3708 AG Zeist | 088 973 06 00
info@inretail.nl | www.inretail.nl